

BELGISCHE SENAAAT

ZITTING 2007-2008

13 FEBRUARI 2008

Voorstel van resolutie betreffende de
uitslag van de verkiezingen in Kenia

VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE VOOR
DE BUITENLANDSE BETREKKINGEN EN
VOOR DE LANDSVERDEDIGING
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW ZRIHEN

I. INLEIDING

De commissie heeft dit voorstel van resolutie besproken tijdens haar vergaderingen van 12 en 13 februari 2008.

SÉNAT DE BELGIQUE

SESSION DE 2007-2008

13 FÉVRIER 2008

Proposition de résolution sur le résultat
des élections au Kenya

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES RELATIONS EXTÉRIEURES ET
DE LA DÉFENSE
PAR
MME ZRIHEN

I. INTRODUCTION

La commission a examiné la proposition de résolution qui fait l'objet du présent rapport au cours de ses réunions des 12 et 13 février 2008.

Samenstelling van de commissie / Composition de la commission :

Voorzitter / Présidente : Marleen Temmerman.**Leden / Membres :**

CD& N-VA	Sabine de Bethune, Els Schelfhout, Miet Smet, Elke Tindemans.
MR	Alain Destexhe, Philippe Monfils, François Roelants du Vivier.
Open VLD	Margriet Hermans, Paul Wille.
Vlaams Belang	Jurgen Ceder, Karim Van Overmeire.
PS	Anne-Marie Lizin, Olga Zrihen.
SP.A-SPIRIT	Geert Lambert, Marleen Temmerman.
CDH	Georges Dallemagne.
Écolo	Josy Dubié.

Plaatsvervangers / Suppléants :

Wouter Beke, Nahima Lanjri, Etienne Schouppe, Pol Van den Driessche, Tony Van Parys.
Jacques Brotchi, Alain Courtois, Marie-Hélène Crombé-Berton, Christine Defraigne.
Nele Lijnen, Martine Taelman, Patrik Vankrunkelsven.
Anke Van dermeersch, Freddy Van Gaeve, Joris Van Hauthem.
Sfia Bouarfa, Joëlle Kapompolé, Philippe Mahoux.
Bart Martens, Guy Swennen, Myriam Vanlerberghe.
Anne Delvaux, Jean-Paul Procureur.
José Daras, Isabelle Durant.

*Zie :***Stukken van de Senaat :****4-536 - 2007/2008 :**

Nr. 1 : Voorstel van resolutie van mevrouw Temmerman c.s.
Nr. 2 : Amendementen.

*Voir :***Documents du Sénat :****4-536 - 2007/2008 :**

N° 1 : Proposition de résolution de Mme Temmerman et consorts.
N° 2 : Amendements.

II. INLEIDENDE UITEENZETTING DOOR MEVROUW TEMMERMAN, AUTEUR VAN HET VOORSTEL VAN RESOLUTIE

Het voorliggende voorstel van resolutie is ingediend naar aanleiding van het drama dat zich in Kenia afspeelt sinds de presidentsverkiezingen van 27 december 2007.

De verkiezingsstrijd was helemaal niet gestart onder het gesternte van een tribale strijd, maar de eerste dagen na de verkiezingen doken geruchten van onregelmatigheden bij het tellen van de stemmen op. Toch heeft, zeer kort na de bekendmaking van de gecontesteerde verkiezingsuitslagen, de zittende president de eed afgelegd als nieuwe president van Kenia.

Rond de jaarwisseling braken ongeregelde heden uit, met opstoten van etnisch geweld. Dit leidde tot de dood van vele honderden mensen en duizenden ontheemden. Het probleem, dat eerst puur politiek van aard was, is nu uitgegroeid tot een etnisch probleem.

Dit voorstel van resolutie strekt ertoe onze regering uit te nodigen om tussenbeide te komen en alle instrumenten die ze ter beschikking heeft, te gebruiken op alle niveaus waar ze invloed heeft, zowel in de VN-Veiligheidsraad, als in EU-verband. De regering kan zich aansluiten bij de EU-waarnemers ter plaatse, die vanaf het begin hun bezorgdheid uitdrukten.

De rust moet teruggebracht worden in Kenia, zodat het land weer de « parel aan de Afrikaanse kroon » kan worden.

III. ALGEMENE BESPREKING

De heer Dallemagne is het hier in principe mee eens, maar vindt dat men het idee moet steunen van een internationale commissie. Net als voor Birma, moeten we hier binnen een redelijke termijn kunnen beschikken over feedback vanwege de regering.

Mevrouw Smet wenst meer informatie over de stappen die de Belgische regering, en met name het departement van Buitenlandse Zaken, heeft ondernomen.

De vertegenwoordiger van de minister van Buitenlandse Zaken onderstreept dat het departement de toestand op de voet volgt. Dagelijks ontvangt het kabinet informatie over de toestand in Kenia. Bovendien lopen de berichten ook binnen via de internationale fora.

De heer Roelants du Vivier deelt de bezorgdheid waarvan de indiener van het voorstel van resolutie gewag maakt volledig. Er dient opgemerkt te worden dat, sinds het voorstel van resolutie werd ingediend, is

II. EXPOSÉ INTRODUCTIF DE MME TEMMERMAN, AUTEUR DE LA PROPOSITION DE RÉSOLUTION

La proposition de résolution à l'examen a été déposée pour remédier à la situation dramatique que connaît le Kenya depuis les élections présidentielles du 27 décembre 2007.

La bataille électorale n'avait pas du tout débuté sous le signe d'une lutte tribale, mais des rumeurs d'irrégularités dans le dépouillement des votes ont circulé pendant les premiers jours qui ont suivi les élections. Cela n'a pourtant pas empêché le président sortant de prêter serment en tant que nouveau président du Kenya, très peu de temps après la publication des résultats électoraux contestés.

Des troubles ont éclaté au début de cette année, donnant lieu à des actes de violence à caractère ethnique qui ont coûté la vie à plusieurs centaines de personnes et provoqué le déplacement de milliers de personnes. Le problème, qui était à l'origine uniquement de nature politique, a maintenant pris une tournure ethnique.

La proposition de résolution à l'examen vise à appeler notre gouvernement à intervenir et à utiliser tous les instruments dont il dispose à tous les niveaux où il est influent, aussi bien au sein du Conseil de sécurité des Nations unies que dans le contexte de l'UE. Le gouvernement peut se rallier aux observateurs de l'UE délégués sur place, qui ont exprimé leur inquiétude dès le début.

Il faut rétablir le calme au Kenya, pour que le pays puisse redevenir le joyau de l'Afrique.

III. DISCUSSION GÉNÉRALE

M. Dallemagne est d'accord sur le fond, mais trouve qu'il faut appuyer l'envoi d'une commission internationale. À l'instar de ce qui s'est passé pour la Birmanie, il est nécessaire de pouvoir disposer d'un feedback du gouvernement dans un délai raisonnable.

Mme Smet désire plus d'informations sur les actions entreprises par le gouvernement belge et en particulier par le département des Affaires étrangères.

Le représentant du ministre des Affaires étrangères souligne que le département suit de près la situation au Kenya. Le cabinet reçoit quotidiennement des informations sur cette situation. En outre, des dépêches circulent sur les forums internationaux.

M. Roelants du Vivier partage entièrement les préoccupations de l'auteur de la proposition de résolution. Il faut remarquer que depuis le dépôt de la proposition de résolution, le chiffre de 250 000 per-

het aantal ontheemden is gestegen van 250 000 tot bijna 600 000 personen.

De heer Monfils is op één punt terughoudend en vindt dat men niet teveel op afstand aan politiek mag doen. Hij is van mening dat men zich met punt 2 van de aanbevelingen, waarin een waardeoordeel wordt gegeven over de strijdende rivalen, mengt in de binnenlandse aangelegenheden van het land. Het feit dat men de heer Kofi Annan gevraagd heeft om zijn invloed aan te wenden, toont aan dat het hier om een vrij complex probleem gaat. In een dergelijke context mag men niet één partij aan de schandpaal nagelen. Er is trouwens geen eenzijdige genocide aan de gang. Men moet dus vertrouwen op het optreden van de VN — en in het bijzonder van de heer Annan — en geen waardeoordeel vellen.

Mevrouw Smet deelt volledig de mening van de heer Monfils.

Ook al kan mevrouw Temmerman instemmen met de opmerking van de heer Monfils, toch onderstreept ze dat het een feit blijft dat de partij ODM (*Orange Democratic Movement*) van oppositieleider Odinga de feitelijke overwinnaar is: deze partij beschikt in het parlement over 99 zetels, terwijl de partij van de nieuwe president slechts 35 in de wacht heeft gesleept.

Evenwel, om geen olie op het vuur te gooien, stelt mevrouw Temmerman voor om de tekst van het punt 2 aan te passen. Beide partijen zijn immers verantwoordelijk voor wat nu een tribaal conflict is geworden.

Mevrouw de Bethune dringt aan op een verklaring van de minister.

De verklaring van de vertegenwoordiger van de minister wordt als bijlage bij dit verslag opgenomen.

IV. BESPREKING VAN DE AMENDEMENTEN EN STEMMINGEN

Considerans

Punt D

De heer Roelants du Vivier dient het amendement nr. 1 in dat ertoe strekt het cijfer 250 000 ontheemden te vervangen door het cijfer 600 000.

Dit amendement wordt eenparig aangenomen door de 10 aanwezige leden.

sonnes déplacées a évolué et tend actuellement vers les 600 000.

M. Monfils est réticent sur un point, à savoir qu'il faut éviter de faire de la politique à distance. Il considère que le point 2 des recommandations, qui contient un jugement de valeur sur les rivaux en lice, constitue une immixtion dans les affaires intérieures du pays. Le fait qu'on ait demandé M. Kofi Annan d'intercéder, démontre qu'il s'agit de problèmes assez complexes. Il ne faut pas, dans ce contexte, stigmatiser un seul parti. Par ailleurs, il n'y a pas de génocide unilatéral en cours. Il faut dès lors se fier aux actions de l'ONU — et de M. Annan en particulier — et ne pas émettre de jugement de valeur.

Mme Smet partage entièrement l'avis de M. Monfils.

Bien qu'elle adhère à l'observation de M. Monfils, Mme Temmerman indique toutefois que le véritable vainqueur des élections est indéniablement le parti MDO (*Mouvement démocratique orange*) du leader de l'opposition, M. Odinga. En effet, ce parti dispose de 99 sièges au parlement contre seulement 35 sièges décrochés par le parti du nouveau président.

Cependant, pour ne pas jeter de l'huile sur le feu, Mme Temmerman propose de modifier le texte du point 2, les deux partis étant effectivement responsables de ce qui est maintenant devenu un conflit tribal.

Mme de Bethune demande instamment une déclaration du ministre.

La déclaration du représentant du ministre est jointe en annexe au présent rapport.

IV. DISCUSSION DES AMENDEMENTS ET VOTES

Considérants

Point D

M. Roelants du Vivier dépose l'amendement n° 1 qui vise à remplacer le nombre de 250 000 personnes déplacées par 600 000.

L'amendement est adopté à l'unanimité des 10 membres présents.

Punt *Fbis*

Mevrouw Zrihen dient het amendement nr. 10 in dat ertoe strekt een nieuw punt *Fbis* in te voegen dat de binnenlandse politieke situatie benadrukt en de problemen om de crisis op te lossen door onderhandelingen.

Het amendement wordt aangenomen met 6 tegen 2 stemmen, bij 2 onthoudingen.

Punt *Gbis*

Mevrouw Zrihen dient het amendement nr. 11 in waarbij een nieuw punt *Gbis* wordt ingevoerd ten einde de nadruk te leggen op de diplomatieke inspanningen van de heer Kofi Annan.

Het amendement wordt eenparig aangenomen door de 10 aanwezige leden.

Punt I

De heer Roelants du Vivier dient het amendement nr. 2 in dat in een nieuw punt I verwijst naar de verklaring van de Veiligheidsraad van 1 februari 2008.

Het amendement wordt eenparig aangenomen door de 10 aanwezige leden.

Mevrouw Zrihen dient het amendement nr. 12 in dat er ook toe strekt om een punt I in te voegen opdat er zou worden herinnerd dat België nog tot 31 december 2008 lid is van de VN-Veiligheidsraad.

Het amendement wordt eenparig aangenomen door de 10 aanwezige leden.

Punt J

Mevrouw Zrihen dient het amendement nr. 13 om een punt J (nieuw) in te voegen waarbij wordt verwezen naar het «Actieplan» van het strategische partnerschap EU-Afrika.

Amendement nr. 13 wordt aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Punt K

Mevrouw Zrihen dient het amendement nr. 14 in teneinde een punt K (nieuw) in te voegen. In dit punt wordt gewezen op de vrees voor een mogelijke uitbreiding van de crisis, vooral omdat een aantal landen in het oosten van Afrika en in het gebied van de Grote Meren in zekere mate afhankelijk zijn van Kenia.

Point *Fbis*

Mme Zrihen dépose l'amendement n° 10 qui tend à insérer un point *Fbis* (nouveau) mettant l'accent sur la situation politique interne et la difficulté à trouver une solution négociée à la crise.

L'amendement est adopté par 6 voix contre 2 et 2 abstentions.

Point *Gbis*

Mme Zrihen dépose l'amendement n° 11 qui vise à insérer un point *Gbis* (nouveau) attirant l'attention sur les efforts de M. Kofi Annan sur le plan diplomatique.

L'amendement est adopté à l'unanimité des 10 membres présents.

Point I

M. Roelants du Vivier dépose l'amendement n° 2 qui tend à insérer un point I (nouveau) se référant à la déclaration du Conseil de sécurité du 1er février 2008.

L'amendement est adopté à l'unanimité des 10 membres présents.

Mme Zrihen dépose l'amendement n° 12 qui vise également à insérer un point I (nouveau) rappelant que la Belgique est encore, jusqu'au 31 décembre 2008, membre du Conseil de sécurité des Nations unies.

L'amendement est adopté à l'unanimité des 10 membres présents.

Point J

Mme Zrihen dépose l'amendement n° 13 qui tend à insérer un point J (nouveau) évoquant le «Plan d'action» du partenariat stratégique UE-Afrique.

L'amendement n° 13 est adopté par 9 voix et 1 abstention.

Point K

Mme Zrihen dépose l'amendement n° 14 qui vise à insérer un point K (nouveau) soulignant la crainte d'une possible extension de la crise, en particulier en raison du fait que plusieurs pays de l'Est de l'Afrique et de la région des Grands Lacs sont plus ou moins tributaires du Kenya.

Amendement nr. 14 wordt aangenomen met 9 stemmen bij 1 onthouding.

Aanbevelingen

Punt 2

De heer Roelants du Vivier dient het amendement nr. 3 in om de tekst van het punt 2 te vervangen teneinde aan de regering en de EU te vragen steun te verlenen aan de inspanningen van de heer Kofi Annan bij zijn bemiddelingspogingen tussen de partijen.

Mevrouw Zrihen dient het amendement nr. 15 in dat hetzelfde beoogt.

De commissie beslist eenparig om de tekst van punt 2 als volgt te wijzigen :

«de bemiddelingsinspanningen van de heer Kofi Annan bij het voeren van een dialoog tussen de verschillende partijen te steunen, teneinde een duurzame en onderhandelde oplossing te vinden voor de huidige politieke crisis in het land».

De amendementen nrs. 3 en 15 vervallen bijgevolg.

Punt 2bis

De heer Roelants du Vivier dient het amendement nr. 4 in dat een nieuw punt 2bis wil invoeren waarin aan alle Keniaanse overheden wordt gevraagd om een einde te stellen aan de spiraal van aanvallen en represailles.

Het amendement wordt eenparig aangenomen door de 10 aanwezige leden.

Punt 2ter

De heer Roelants du Vivier dient het amendement nr. 5 in dat een nieuw punt 2ter wil invoegen waarin aan de Belgische regering en de EU wordt gevraagd om de Keniaanse regering te helpen haar verantwoordelijkheid op te nemen tegenover de schendingen van het internationale recht.

Het amendement wordt eenparig aangenomen door de 10 aanwezige leden.

Punt 3bis

De heer Roelants du Vivier dient het amendement nr. 6 in dat ertoe strekt een nieuw punt 3bis in te voegen waarin wordt verwezen naar de missie van de

L'amendement n° 14 est adopté par 9 voix et 1 abstention.

Recommandations

Point 2

M. Roelants du Vivier dépose l'amendement n° 3 qui vise à remplacer le texte du point 2, de manière à demander au gouvernement et à l'UE de soutenir les efforts de M. Kofi Annan dans le cadre de ses tentatives de médiation entre les parties.

Mme Zrihen dépose l'amendement n° 15 qui a la même portée.

La commission décide à l'unanimité de modifier le texte du point 2 comme suit :

«soutenir les efforts de médiation de M. Kofi Annan entre toutes les parties afin de parvenir à une solution durable et négociée à l'actuelle crise politique du pays;».

Les amendements n°s 3 et 15 deviennent dès lors sans objet.

Point 2bis

M. Roelants du Vivier dépose l'amendement n° 4 qui tend à insérer un point 2bis (nouveau) appelant toutes les autorités kenyanes à mettre fin au cycle d'attaques et de représailles.

L'amendement est adopté à l'unanimité des 10 membres présents.

Point 2ter

M. Roelants du Vivier dépose l'amendement n° 5 qui vise à insérer un point 2ter (nouveau) invitant le gouvernement belge et l'UE à aider le gouvernement kenyan à assumer ses responsabilités face aux violations du droit international.

L'amendement est adopté à l'unanimité des 10 membres présents.

Point 3bis

M. Roelants du Vivier dépose l'amendement n° 6 qui tend à insérer un point 3bis (nouveau) renvoyant à la mission du Haut-commissaire aux droits de

Hoge Commissaris voor de Mensenrechten en de missie van de humanitaire coördinator van de VN.

Het amendement wordt eenparig aangenomen door de 10 aanwezige leden.

Punt 3ter

De heer Roelants du Vivier dient het amendement nr. 7 in dat een nieuw punt 3ter invoegt met een verwijzing naar de operaties van de PAM en de UNHCR.

De heer Dallemagne merkt dat er nog andere organisaties werkzaam zijn op het terrein.

Mevrouw Zrihen dient het amendement nr. 16 in waarin in een nieuw punt 3ter aandacht wordt gevraagd voor de bescherming van de levering van internationale humanitaire hulp aan de bevolkingsgroepen die het meest door het huidige geweld zijn getroffen.

De heer Dallemagne meent dat niet alleen de internationale humanitaire hulp moet beschermd worden maar ook de nationale hulp want ook de Kenianen zelf doen inspanningen.

De commissie beslist om de woorden « nationale en » in te voegen voor de woorden « internationale hulp ».

Het amendement nr. 16, aldus verbeterd, wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden. Het amendement nr. 7 wordt ingetrokken.

Punt 3quater

De heer Roelants du Vivier dient het amendement nr. 8 in dat een nieuw punt 3quater wil invoegen met als doel de Keniaanse regering te helpen om te reageren op het stijgend aantal seksuele gewelddaden.

Het amendement nr. 8 wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Mevrouw Zrihen dient het amendement nr. 17 in dat eveneens tot doel heeft een nieuw punt 3quater in te voegen waarbij aan de Keniaanse overheid gevraagd wordt om de eerbiediging van de fundamentele vrijheden te garanderen, zich terughoudender op te stellen en de oppositie de kans te geven om vreedzaam te betogen.

Volgens de heer Wille is het in de praktijk niet duidelijk wie oppositie en wie regerende meerderheid is gezien de zetelverhouding in het parlement.

Mevrouw Temmerman is van oordeel dat amendement nr. 17 geen meerwaarde biedt voor de resolutie.

l'homme et à la mission du coordinateur humanitaire des Nations unies.

L'amendement est adopté à l'unanimité des 10 membres présents.

Point 3ter

M. Roelants du Vivier dépose l'amendement n° 7 qui vise à insérer un point 3ter (nouveau) se référant aux opérations du PAM et du HCRNU.

M. Dallemagne observe qu'il y a encore d'autres organisations actives sur le terrain.

Mme Zrihen dépose l'amendement n° 16 qui tend à insérer un point 3ter (nouveau) demandant que soit protégé l'acheminement de l'aide humanitaire internationale auprès des populations les plus touchées par les violences actuelles.

M. Dallemagne pense qu'il s'agit de protéger non seulement l'aide humanitaire internationale mais aussi l'aide nationale, les Kenyans faisant eux aussi des efforts en ce sens.

La commission décide d'insérer les mots « nationale et » après les mots « l'aide humanitaire ».

L'amendement n° 16, ainsi corrigé, est adopté à l'unanimité des 11 membres présents. L'amendement n° 7 est retiré.

Point 3quater

M. Roelants du Vivier dépose l'amendement n° 8 qui vise à insérer un point 3quater (nouveau) ayant pour objectif d'aider le gouvernement kenyan à répondre à l'augmentation des cas de violences sexuelles.

L'amendement n° 8 est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

Mme Zrihen dépose l'amendement n° 17 qui a également pour objectif d'insérer un point 3quater (nouveau) demandant aux autorités kenyanes de garantir le respect des libertés fondamentales, de faire preuve d'une plus grande retenue et de permettre à l'opposition de manifester pacifiquement.

Selon M. Wille, du fait de la répartition des sièges au parlement, il n'est pas facile dans la pratique de déterminer qui est dans l'opposition et qui est dans la majorité au pouvoir.

Mme Temmerman est d'avis que l'amendement n° 17 n'apporte aucune plus-value à la résolution.

Zoals de heer Wille heeft opgemerkt, heeft de oppositie in de praktijk meer zetels in het parlement dan de partij van de president.

Het amendement nr. 17 wordt ingetrokken.

Punt 3quinquies

Mevrouw Zrihen dient het amendement nr. 18 in dat een nieuw punt 3quinquies wil invoegen met de vraag om na te gaan of de Keniaanse strijdkrachten werkelijk onpartijdig zijn.

Het amendement wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

In fine

De heer Dallemagne dient het amendement nr. 9 in ten einde de aanbevelingen aan te vullen met de vraag aan de Belgische regering om binnen een termijn van drie maanden bij de Senaat verslag uit te brengen over de inspanningen die ze heeft geleverd om deze resolutie uit te voeren.

De heer Wille heeft enige bedenkingen bij dit amendement. Volgens het commissielid mag het geen gewoonte worden om de regering te bedelven onder verzoeken om rapportering, die voor de administratie een zware werklast betekenen en waarvan het resultaat twijfelachtig is. Daarom stelt hij voor om genoeg te nemen met het engagement van de regering om binnen een redelijke termijn uitleg te komen verschaffen aan de commissie over de toestand in het land.

Mevrouw Zrihen wijst erop dat het amendement van de heer Dallemagne geen schriftelijke rapportering vereist. Een mondelinge toelichting in de commissie kan volstaan. Immers, het belangrijkste is dat een opvolging is gepland.

De commissie beslist om de woorden « termijn van drie maanden » te vervangen door de woorden « redelijke termijn ».

Het amendement nr. 9, aldus verbeterd, wordt aangenomen met 9 stemmen bij 2 onthoudingen.

*
* *

Het geamendeerde voorstel van resolutie wordt eenparig aangenomen door de 11 aanwezige leden.

Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van dit verslag.

De rapporteur, *De eerste ondervoorzitter,*
Olga ZRIHEN. François ROELANTS du VIVIER

Comme l'a souligné M. Wille, l'opposition dispose, dans les faits, d'un plus grand nombre de sièges au parlement que le parti du président.

L'amendement n° 17 est retiré.

Point 3quinquies

Mme Zrihen dépose l'amendement n° 18 qui tend à insérer un point 3quinquies (nouveau) demandant de s'assurer que les forces armées kenyanes sont réellement impartiales.

L'amendement est adopté à l'unanimité des 11 membres présents.

In fine

M. Dallemagne dépose l'amendement n° 9 qui vise à ajouter une recommandation demandant au gouvernement belge de faire rapport au Sénat dans un délai de 3 mois des efforts qu'il a déployés pour mettre en œuvre cette résolution.

M. Wille émet quelques réserves à propos de cet amendement. Selon lui, on ne peut pas prendre l'habitude d'accabler le gouvernement de demandes de rapport qui représentent une lourde charge de travail pour l'administration et dont le résultat est incertain. Il propose donc de se contenter de l'engagement du gouvernement à venir, dans un délai raisonnable, présenter en commission l'évolution de la situation dans le pays.

Mme Zrihen indique que l'amendement de M. Dallemagne n'exige pas de rapport écrit. Un exposé oral auprès de la commission peut suffire, l'essentiel étant de prévoir un suivi.

La commission décide de remplacer les mots « dans un délai de 3 mois » par les mots « dans un délai raisonnable ».

L'amendement n° 9, ainsi corrigé, est adopté par 9 voix et 2 abstentions.

*
* *

La proposition de résolution amendée est adoptée à l'unanimité des 11 membres présents.

Confiance a été faite à la rapporteuse pour la rédaction du présent rapport.

La rapporteuse, *Le premier vice-président,*
Olga ZRIHEN. François ROELANTS du VIVIER.

Bijlage

Verklaring van de vertegenwoordiger van de minister van Buitenlandse Zaken

Evolutie van de situatie op het terrein

De veiligheidssituatie is rustiger maar blijft gespannen. Het betogingsverbod is evenwel opgeheven.

De heer Kofi Annan (oud-secretaris-generaal van de Verenigde Naties) en een forum van eminente Afrikaanse vooraanstaanden die door de Afrikaanse Unie zijn afgevaardigd, hebben op 22 januari 2008 een bemiddelingspoging aangevat die nog steeds loopt. Volgens Kofi Annan is er sprake van een doorbraak. Er liggen twee opties op de onderhandelingstafel: power sharing/verdeling van de macht of een sterke oppositie van de Orange Democratic Movement (ODM) van de heer R. Odinga in het parlement. K. Annan heeft de speaker onlangs gevraagd om een bijzondere zitting van het parlement bijeen te roepen, zodat het panel van Afrikaanse hoogwaardigheidsbekleders de parlementsleden kan brieven over de evolutie van de situatie.

De bemiddeling van de heer Kofi Annan en de Afrikaanse vooraanstaanden is op de volgende punten gericht: herstel van de grondrechten, regeling van de humanitaire crisis, regeling van de huidige politieke crisis en oplossing van de voornaamste pijnpunten van de crisis. Het bemiddelingscomité denkt dat zijn activiteiten minstens 6 maanden zullen duren; het werkingsbudget wordt geraamd op 8 344 400 \$. België werd net zoals de meeste landen van de Europese Unie onlangs verzocht om dit comité te steunen; deze vraag wordt momenteel onderzocht.

De beide partijen, oud-president de heer M. Kibaki en zijn rivaal de heer R. Odinga, hebben zich er tevens toe verbonden een waarheids- en verzoeningscommissie op te richten.

De heer Kofi Annan heeft op 12 februari 2008 aangekondigd dat de onderhandelingen voortaan op een geheime plaats achter gesloten deuren doorgaan.

Interventie van de VN

De coördinator van de Verenigde Naties voor humanitaire hulp, de heer John Holmes, is momenteel ter plaatse. Hij heeft benadrukt dat minstens 1/3 van de 300 000 vluchtelingen kinderen zijn.

Optreden van de Europese Unie

Op 14 januari 2008 heeft de EU een verklaring aangenomen waarin ze haar bezorgdheid over de situatie uit. De EU vraagt hierin onder andere aan alle partijen om ten volle deel te nemen aan het bemiddelingsproces dat door de Afrikaanse Unie werd opgestart en herinnert duidelijk aan de vaststellingen van de waarnemingsmissie van de EU (en andere onafhankelijke waarnemers) die ernstige twijfels laat bestaan over de officiële resultaten van de presidentsverkiezing.

Europees commissaris Louis Michel heeft op 7 februari 2008 op verzoek van de heer Kofi Annan een tweede bezoek aan Kenia afgelegd. Hij heeft de gelegenheid gehad om zowel de heer M. Kibaki als de heer R. Odinga te ontmoeten. De heer R. Odinga zou zich flexibeler hebben opgesteld dan tijdens zijn vorige ontmoeting met commissaris Michel (januari 2008) en zou

Annexe

Déclaration du représentant du ministre des Affaires étrangères

Évolution de la situation sur le terrain

La situation sécuritaire est plus calme mais reste tendue. L'interdiction de manifester a cependant été levée.

La facilitation entamée le 22 janvier 2008 par M. Kofi Annan (ancien Secrétaire Général de l'Organisation des Nations unies) et un panel de personnalités africaines éminentes mandatées par l'Union africaine se poursuit. Une percée semble être intervenue selon Kofi Annan. Deux options sont sur la table des négociations: power sharing/partage du pouvoir ou présence d'une opposition forte du MDO (Mouvement Démocratique Orange) de M. R. Odinga au parlement. M. Kofi Annan a récemment demandé au speaker de convoquer une session spéciale du parlement afin que le panel des dignitaires africains puisse briefer les parlementaires sur l'évolution de la situation.

La médiation de M. Kofi Annan et des personnalités africaines compte s'attacher aux points suivants: rétablissement des droits fondamentaux, règlement de la crise humanitaire, règlement de la crise politique actuelle et résolution des questions plus profondes de la crise. Ce comité de médiation estime que ses activités dureront au moins 6 mois et le budget de fonctionnement est évalué à 8 344 400 \$. La Belgique, tout comme la plupart des pays de l'Union européenne, a été sollicitée il y a peu en vue de soutenir ce comité; la question est actuellement à l'examen.

Les deux parties, l'ancien président M. Kibaki et son rival R. Odinga, se sont également engagées à établir une Commission de Vérité et de Réconciliation.

M. Kofi Annan a annoncé ce 12 février 2008 que désormais les négociations se poursuivraient à huis clos dans un endroit tenu secret.

Intervention de l'ONU

Le coordinateur des Nations unies pour l'aide humanitaire, M. John Holmes, est sur place actuellement. Il a souligné qu'au moins 1/3 des 300 000 déplacés sont des enfants.

Action de l'Union européenne

Le 14 janvier 2008, l'UE a adopté une déclaration manifestant son inquiétude à l'égard de la situation. Celle-ci invite entre autres toutes les parties à participer pleinement au processus de médiation entamé par l'Union africaine et rappelle clairement les constatations faites par la mission d'observation de l'UE (et d'autres observateurs indépendants) qui fait planer de sérieux doutes sur les résultats officiels de l'élection présidentielle.

Le commissaire européen Louis Michel a effectué le 7 février 2008 une seconde visite au Kenya à la demande de M. Kofi Annan. Il a eu l'occasion de rencontrer tant M. M. Kibaki que M. R. Odinga. Ce dernier se serait montré plus flexible que lors de sa rencontre précédente avec le commissaire Michel (janvier 2008) et accepterait l'idée d'une sorte de gouvernement de transition (6 mois

instemmen met het idee van een soort overgangsregering (6 maanden — 1 jaar), en een akkoord voor machtsverdeling. Volgens Europees commissaris L. Michel moet de internationale gemeenschap druk op beide partijen blijven uitoefenen.

De Raad Algemene Zaken van 18 februari 2008 is van plan conclusies over Kenia goed te keuren.

Eventuele sancties van de EU? Sancties goedkeuren is momenteel nog niet aan de orde. Het risico van de toepassing van dergelijke sancties wordt evenwel openlijk ter sprake gebracht tijdens de vergaderingen tussen vertegenwoordigers van de EU en van Kenia.

Belgisch standpunt

- Het geweld moet onmiddellijk worden gestopt,
- Men dient de politieke leiders aan te sporen om alles in het werk te stellen om deze crisis op een vreedzame wijze op te lossen;
- Men dient de bemiddeling van de heer Kofi Annan te steunen;
- De EU moet het resultaat van de inspanningen van de heer Kofi Annan afwachten alvorens andere maatregelen te overwegen (bijvoorbeeld beroep op artikel 96, sancties, ...);
- Wat de mensenrechten betreft: de minister van Buitenlandse Zaken, de heer De Gucht, heeft in de loop van de maand januari 2008 een brief gestuurd naar de VN-adviseur voor de preventie van genocide, F. Deng, teneinde hem bewust te maken van de problematiek rond de etnische spanningen in Kenia.

— 1 an), accompagné d'un accord de partage du pouvoir. Pour le commissaire européen L. Michel, la communauté internationale se doit de maintenir sa pression sur les deux parties.

Le Conseil Affaires générales du 18 février 2008 compte adopter des conclusions sur le Kenya.

Éventuelles sanctions UE? L'adoption de sanctions n'est pas encore à l'ordre du jour. Le risque de leur mise en application est cependant franchement évoqué lors des réunions entre représentants de l'UE et du Kenya.

Position belge

- Nécessité d'arrêt immédiat des actions violentes,
- Encourager les leaders politiques à tout mettre en œuvre pour ressoudre cette crise d'une manière pacifique;
- Soutien à la médiation de M. Kofi Annan;
- Attendre le résultat des efforts de M. Kofi Annan avant que l'UE n'envisage d'autres mesures (p.e. recours à l'article 96; sanctions, ...);
- Question des droits de l'homme: le ministre des Affaires étrangères, M. De Gucht, a transmis courant janvier 2008 une lettre au Sous-secrétaire général de l'ONU pour la prévention du génocide, F. Deng, afin de le sensibiliser à la question des tensions ethniques au Kenya.